

Mjöl ur en potatis

Berättelse

Det var år 1746. Eva Ekeblad stod i köket på sitt gods. Hon var bara 21 år, och hon var grevinna. Hon hade tjänare som kunde laga maten, men just den här dagen ville hon arbeta själv. På bordet låg en hög med potatis.

Potatisen var fortfarande ganska ny i Sverige. Många människor visste inte vad de skulle göra med den. En del var till och med rädda för den. Men Eva var nyfiken. Hon ville veta vad som gömde sig inuti den lilla knölen.

Först kokade hon potatisen mjuk i en gryta. Sedan mosade hon den till en fin mos. Hon lät mosen torka, och till slut malde hon den torra massan. Då hände något fint: potatisen blev till ett vitt, fint mjöl. Av mjölet kunde hon baka bröd.

Men Eva stannade inte där. Hon visade också att man kunde göra brännvin av potatisen. Det var viktigt, eftersom man förr gjorde brännvin av säd. Om man i stället använde potatis, så fanns det mer säd kvar till bröd. På så sätt kunde fler människor få mat när skörden var dålig.

Eva skrev ner allt hon hade gjort, steg för steg. Hon skickade sin text till Kungliga Vetenskapsakademien i Stockholm. Två år senare, i december 1748, valdes hon in i akademien. Hon blev den allra första kvinnan där. Allt började med några potatisar i ett kök.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
gods	en stor gård med mycket mark
tjänare	en person som arbetar åt en rik familj
nyfiken	vill veta och lära sig nya saker
knöl	den runda delen av potatisen som man äter
koka	Jag ska koka ägg till frukost.
mosa	trycka något till en mjuk massa
mala	göra något torrt till fint mjöl
brännvin	en stark alkoholdryck
säd	spannmål, till exempel vete och råg
skörd	det man tar in av växterna på hösten
akademi	en grupp av kända forskare

Läsförståelsefrågor

1. Var stod Eva Ekeblad i berättelsen?
 1. i ett bibliotek
 2. i köket på sitt gods
 3. i en affär i Stockholm
2. Varför arbetade hon själv den här dagen?
 1. hon hade inga tjänare
 2. hon var nyfiken och ville prova
 3. hon hade inget annat att göra
3. I vilken ordning gjorde Eva mjöl av potatisen?
 1. malde, kokade, torkade
 2. kokade, mosade, torkade, malde
 3. torkade, malde, kokade
4. Varför var det bra att göra brännvin av potatis?
 1. då fanns det mer säd kvar till bröd
 2. då blev potatisen billigare
 3. då slapp man baka bröd
5. Stämmer påståendena med texten? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Eva var rädd för potatisen.
 2. Eva blev den första kvinnan i Vetenskapsakademien.
 3. Eva odlade potatisen själv i sin trädgård.
6. Hur tror du att Eva kände sig när potatisen blev till mjöl? (öppen fråga)
7. Varför tror du att Eva skrev ner allt hon gjorde, steg för steg?

Diskussionsfrågor

- Eva var nyfiken och ville prova något nytt. Vad är du nyfiken på?
- Förr var potatis ny mat i Sverige. Vilken mat var ny för dig när du kom hit?
- Eva arbetade själv fast hon var rik. Varför vill man ibland göra saker själv?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en gång då du provade något nytt. Vad gjorde du, och hur gick det?